

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statens pensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statens pensioner ändras. De ändringar i pensionslagstiftningen som redan har satts i kraft för försvarsmaktens del skall också genomföras inom gränsbevakningsväsendet. Enligt propositionen skall pensionstiden för de officerare och institutofficerare vid gränsbevakningsväsendet som tjänstgör i sådana pilotuppgifter på luftfartyg som kräver flygarutbildning bestämmas på samma sätt som inom försvarsmakten, dvs. tjänstgöringstiden räknas officerarna och institutofficerarna till godo en och en halv gång. Ändringen gäller retroaktivt de officerare och institutofficerare vid gränsbevakningsväsendet som tjänstgör i sådana uppgifter.

Samtidigt föreslås att specialofficerstjänsterna vid gränsbevakningsväsendet fogas till lagen om statens pensioner som tjänster som berättigar till s.k. militärpension i överensstämmelse med specialofficerstjänsterna vid försvarsmakten.

Det föreslås att när sådan tjänstgöringstid hos staten som krävs för erhållande av deltidspension beräknas skall man också beakta sådan tid under vilken en person som i samband med förstatligande övergått i statens tjänst har varit i kommunal eller privat tjänst före förstatligandet.

Lagen avses träda i kraft den 1999.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Inledning

Allt sedan gränsbevakningsväsendet inrättades har det på grund av sina uppgifter samtidigt varit en del av det militära försvarssystemet. Därför är största delen av gränsbevakningsväsendets personal innehavare av militära tjänster. Gränsbevakningsväsendets militära personal består av ca 200 officerare, 60 specialofficerare, 750 institutofficerare, 250 sjöbevakare och 1 600 gränsbevakare. Utöver dem finns vid gränsbevakningsväsendet 530 tjänstemän med civila tjänster. De militära uppgifterna och behörighetsvillkoren för officerare och institutofficerare vid gränsbevakningsväsendet är i sak likadana som vid försvarsmakten. Vid gränsbevakningsväsendet finns för närvarande endast tre tjänstekategorier som räknas

som specialofficerstjänster: luftfarkostbefälhavare, militärövertekniker och militärtekniker. De militära tjänsterna som sjöbevakare och gränsbevakare motsvarar vad gäller den militära sidan de militära specialtjänsterna vid försvarsmakten. Gränsbevakningsväsendets civila personal sköter samma slags stöd- och specialuppgifter som försvarsmaktens civila personal.

1.2. Pensionsbestämmelsernas utveckling

Lagstiftningen om statens pensioner har stegvis närmat sig den privata sektorns pensionssystem. På grund av dessa allmänna riktlinjer för utvecklingen inom pensionspolitiken har även militärpensionssystemet, som omfattar försvarsmaktens och gränsbevakningsväsendets militära personal, stegvis närmat sig det allmänna pensionssystemet. De centrala ändringar av lagen om statens

pensioner (280/1966) som här avses genomfördes genom de lagar om ändring av lagen om statens pensioner (1599/1992 och 1600/1992) som trädde i kraft den 1 januari 1993.

Den sistnämnda lagändringen gällde sådana officerare och institutofficerare vid försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet som inlett sin tjänstgöring efter den 31 december 1992.

I den lag om ändring av statens pensioner (638/1994) som trädde i kraft den 1 januari 1995 gavs övergångsbestämmelser gällande pensionsförmånerna för sådana officerare och institutofficerare vid försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet som varit anställda den 31 december 1992 och som hade sådan tjänstgöringstid som räknas som pensionstid redan vid utgången av 1994.

Genom samma lag bestämdes också om pensionsrätten för sådana innehavare av militär specialtjänst vid försvarsmakten, för sådana gränsbevakare och sjöbevakare vid gränsbevakningsväsendet och för sådana till specialofficerarna vid gränsbevakningsväsendet hörande luftfarkostbefälhavare, militärövertekniker och militärtekniker som varit anställda den 31 december 1992.

Bestämmelser om pensionsrätten för de officerare och institutofficerare vid försvarsmakten som tjänstgör som flygare samt om pensionsrätten för specialofficerare vid försvarsmakten togs in i en lag om ändring av lagen om statens pensioner (1180/1996) som trädde i kraft vid ingången av 1997.

Genom lagen ändrades det särskilda villkoret för att officerare och institutofficerare som tjänstgör som flygare vid försvarsmakten skall kunna räkna sig pensionstiden till godo en och en halv gång så, att det inte längre krävs att de inom försvarsmakten skall tjänstgöra i en tjänst vid Flygvapnet, utan att det räcker att de vid försvarsmakten tjänstgör i uppgifter som kräver flygarutbildning. Enligt regeringspropositionen (RP 217/1996 rd) är det uppluckrade villkoret motiverat då försvarsmaktens helikopter verksamhet övergår från Flygvapnet till armén.

Enligt lagen om statens pensioner har en tjänsteman som tjänstgör i en specialofficerstjänst vid försvarsmakten rätt till ålderspension, om han har fyllt 55 år när anställningen upphör och om han i en sådan tjänst eller sammanlagt i en sådan tjänst eller annan militär tjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet har intjänat en pensionstid

av minst 30 år och av denna pensionstid minst sex månader inföll omedelbart innan anställningen upphörde och minst tre år under de fem senaste åren innan anställningen upphörde. Bestämmelserna om pensionsrätten för specialofficerare vid försvarsmakten har i sak samma innehåll som bestämmelserna om pensionsrätten för innehavare av militär specialtjänst vid försvarsmakten och gränsbevakare vid gränsbevakningsväsendet.

Lagändringen som trädde i kraft vid ingången av 1997 gällde inte specialofficerare vid gränsbevakningsväsendet eller militär personal som vid gränsbevakningsväsendet tjänstgör i uppgifter som kräver flygarutbildning. Riksdagens statsutskott fäste uppmärksamhet vid detta när det hösten 1997 behandlade statsbudgeten för 1998. Som en del av den inkomstpolitiska helhetslösningen ingick gränsbevakningsväsendet den 11 december 1997 ett preciserat tjänstekollektivavtal. I underteckningsprotokollet avtalades om vilka åtgärder avtalsparterna skall vidta för att föreslå att pensionsförmånerna för gränsbevakningsväsendets tjänstemän så långt som möjligt skall ändras i överensstämmelse med pensionsförmånerna inom försvarsmakten.

I svaret på ett skriftligt spørsmål (SS 1230/1997 rd) konstaterades att till följd av ändringarna av pensionsbestämmelserna för försvarsmakten är det skäl att separat utreda möjligheten att förenhetliga pensionssystemet för flygpersonalen inom gränsbevakningsväsendet med pensionssystemet för flygpersonalen inom försvarsmakten samt behovet av att ändra pensionssystemet för gränsbevakningsväsendets specialofficerare.

Enligt 1 § lagen om gränsbevakningsväsendet (320/1999) ingår gränsbevakningsväsendet i Finlands inre säkerhetssystem samtidigt som det också är en del av det yttre säkerhetssystemet. Gränsbevakningsväsendet skall enligt lagens 7 § delta i rikets försvar. Gränsbevakningsväsendets interna organisation är enligt lagens 1 § 2 mom. militärisk och största delen av gränsbevakningsväsendets personal tjänstgör i militära tjänster för vilka särskilda behörighetsvillkor är samma eller liknande krav på militär utbildning som för motsvarande militära tjänster vid försvarsmakten. Gränsbevakningsväsendet utgör således vid sidan av försvarsmakten en del av det militära försvarssystemet och därför bör den militära personalens ställning samt de förmåner och skyldigheter som följer av

anställningsförhållandet inom gränsbevakningsväsendet så långt som möjligt motsvara personalens ställning, förmåner och skyldigheter inom försvarsmakten.

1.3. Gränsbevakningsväsendets luftfart

Gränsbevakningsväsendets luftfart är enligt 61 § lagen om gränsbevakningsväsendet sådan särskild luftfart som avses i 4 § luftfartslagen (281/1995) och som med statsluftfartyg utförs av gränsbevakningsväsendets militära personal. Luftfarten kännetecknas av att den i huvudsak sker utanför det kontrollerade luftrummet och ofta under särskilt krävande och svåra förhållanden. Gränsbevakningsväsendets *luftfart* har gradvis utvecklats så att den *luftfart* som tidigare omfattade tre enmotoriga flygplan försedda med skidor och pontoner har blivit en mångsidig statlig *särskild luftfart* som omfattar flermotoriga flygplan och både en- och flermotoriga helikoptrar.

Gränsbevakningsväsendets nuvarande flygutrustning består av tre medeltunga tvåmotoriga helikoptrar som lämpar sig för krävande sjöräddningsuppgifter och undervattensövervakning, fyra lätta tvåmotoriga helikoptrar, fyra lätta enmotoriga helikoptrar samt två tvåmotoriga övervakningsflygplan som lämpar sig för flygning till havs. I besättningen på dessa flygplan och helikoptrar, utom på de lätta enmotoriga helikoptrarna, ingår två piloter.

Gränsbevakningsväsendets luftfart sköts av bevakningsflygdivisionen, som är en separat förvaltningsenhet. Bevakningsflygdivisionen är uppdelad i bevakningsflyg som placerats i Helsingfors, Åbo och Rovaniemi. Staben för bevakningsflygdivisionen finns i Helsingfors i samma lokaler som staben för gränsbevakningsväsendet.

1.4. Piloterna på gränsbevakningsväsendets luftfartyg och tjänstgöringstiden för piloter

I teorin och praktiken sköter den militära personalen vid gränsbevakningsväsendets bevakningsflygdivision gränsbevakningsväsendets luftfart på samma sätt som Flygvapnet sköter försvarsmaktens luftfart och som armén i framtiden kommer att sköta försvarsmaktens helikopterverksamhet. Antalet flygtimmar per år vid gränsbevakningsväsendet är ca 5 500. Under största delen av

denna tid används tvåmotorig helikopterutrustning, i allmänhet för krävande efterspannings- och räddningsuppdrag. Antalet flygtimmar per år för de tjänstemän som flyger dessa luftfartyg överstiger 200.

Som piloter på gränsbevakningsväsendets luftfartyg tjänstgör för närvarande 10 officerare och 18 institutofficerare samt dessutom 3 specialofficerare som var och en är innehavare av en militär tjänst som luftfarkostbefälhavare. Behovet av piloter för gränsbevakningsväsendets nuvarande flygutrustning uppgår till 40.

Avgångsåldern för officerare och institutofficerare som flyger gränsbevakningsväsendets luftfartyg är enligt förordning 55 år, medan avgångsåldern för personer som vid försvarsmakten tjänstgör i uppgifter som kräver flygarexamen är 45 år. Avgångsåldern för innehavarna av de tre tjänster som luftfarkostbefälhavare som ännu finns vid gränsbevakningsväsendet är 50 år. Grund för den lägre avgångsåldern för officerare och institutofficerare som tjänstgör som piloter vid försvarsmakten är det ålderskrav som den krävande flygverksamheten förutsätter. I fråga om avgångsåldern har de med stöd av 5 § 6 mom. lagen om statens pensioner rätt att som pensionstid räkna sig till godo en och en halv gång den tid de tjänstgjort i uppgifter som kräver flygarutbildning. Den militära personal vid gränsbevakningsväsendet som tjänstgör i pilotuppgifter har inte denna rätt.

Gränsbevakningsväsendets uppgifter och dess militära sammansättning kräver även i framtiden att antalet piloter inom flygpersonalen som skall vara officerare är ungefär lika stort som i dag, dvs. 10. De övriga piloterna borde på grund av att det 1985 införda utbildningssystemet motsvarar Flygvapnets system och på grund av sina uppgifter tjänstgöra i institutofficerstjänst.

Vid gränsbevakningsväsendet finns för närvarande ett underskott på nio piloter. Det är svårt att fylla denna lucka, eftersom personer som lämpar sig som flygare är mycket efterfrågade i hela landet. Flera tiotal officerare och institutofficerare som inom försvarsmakten tjänstgjort vid Flygvapnet har 1998 och 1999, innan de uppnått pensionsåldern, övergått till flygverksamhet inom näringslivet. Vad gäller gränsbevakningsväsendet har sex piloter på 1990-talet övergått till luftfartsuppgifter inom näringslivet innan de uppnått pensionsåldern och dessutom har

åtta piloter av flygmedicinska skäl förlorat sin pilotbehörighet på grund av sjukdom innan de uppnått pensionsåldern. I år ämnar fyra officerare och institutofficerare som tjänstgör som piloter söka sig från gränsbevakningsväsendet till flygverksamhet inom näringslivet. För gränsbevakningsväsendet har som orsak till övergången anförts förutom bättre löneförmåner inom näringslivet även det faktum att pensionsförmånerna i fråga om den tid som räknas till godo som pensionstid är sämre för gränsbevakningsväsendets flygare än för försvarsmaktens.

För försvarsmaktens del kräver inledandet av den helikopterverksamhet som har överfört till armén och som snart kommer att utvidgas en omfattande rekrytering av personer som är lämpliga som piloter och dessutom utbildning av dessa personer. Den intensifierade pilotrekrytering som Finnair Oy samt vissa andra aktörer inom den kommersiella luftfarten bedriver gäller för närvarande framför allt personer som redan har flygarutbildning. Bristen på utbildade flygare är i dag ett allmänt utbrett fenomen i Europa. I Finland är antalet flygare litet och bristen drabbar lätt försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet.

Fr.o.m. 1985 har gränsbevakningsväsendets flygpersonal, i likhet med Flygvapnets personal, konsekvent på framställning av försvarsmakten och med stöd av Flygvapnets utbildningssystem utvecklats utgående från militära flygare med officers- och institutofficerstjänst. Största delen av gränsbevakningsväsendets flygare tjänstgör för närvarande i institutofficerstjänster. Gränsbevakningsväsendets behov tillgodoses bäst om tjänststrukturen för piloter bibehålls i nuvarande form.

Inom gränsbevakningsväsendet skall piloterna och luftfartygsbesättningen samt de tjänstemän som har hand om översyn och underhåll av luftfartyg utöver behörighetsvillkoren för militärutbildning och militära tjänster även uppfylla de särskilda kompetensvillkor som Luftfartsverket ställer med stöd av luftfartslagen.

Inom försvarsmakten torde Flygvapnets pilotarrangemang även i framtiden bygga på att piloterna på jaktplan och transportplan skall vara officerare. Arméns helikopterverksamhet har ännu inte inletts. I fråga om dem som skall utbildas till piloter på Arméns helikoptrar har det ännu inte avgjorts om endast officerare eller institutofficerare skall

sköta dessa uppgifter eller om piloternas tjänstgöringsförhållande skall ordnas på något nytt sätt.

En arbetsgrupp som trafikministeriet tillsatte 1998 utreder möjligheten att få till stånd vissa allmänna arrangemang genom vilka flygarutbildningen i Finland kan ordnas på ett sådant sätt att den i framtiden omfattar både försvarsmaktens och gränsbevakningsväsendets pilotutbildning och samtidigt också den finska kommersiella luftfartens pilotutbildning. Utbildningen av flygare för gränsbevakningsväsendet ordnas för närvarande i samarbete med Flygvapnets flygarutbildning. Om den helikopterverksamhet som kommer att inledas vid Armén ger anledning därtill, kommer gränsbevakningsväsendet att försöka anpassa sin utbildning av helikopterpiloter till den utbildning av helikopterpiloter som eventuellt ordnas inom armén.

Gränsbevakningsväsendets möjligheter att rekrytera och utbilda flygare beror i varje fall på vilka förmåner gränsbevakningsväsendet kan erbjuda dem. Lönerna för den militära personalen vid gränsbevakningsväsendet har varit och måste också vara på ungefär samma nivå som lönerna inom försvarsmakten. Därför borde även pensionsförmånerna för militär personal som tjänstgör i liknande militära uppgifter vara på en enhetlig nivå av de skäl med stöd av vilka särskilda pensionsgrunder har bestämts för den militära personalen vid försvarsmakten.

1.5. Specialofficerare

På grund av de ändringar av pensionslagstiftningen som trädde i kraft vid ingången av 1993 och 1995 lät gränsbevakningsväsendet bli att anställa nya specialofficerare. Detta förorsakar under de närmaste åren en stor brist på militärövertekniker och militärtekniker som är behöriga för uppgifter som utförs av flygteknisk personal och av maskinmästare och maskinchefer på fartyg samt när det gäller sådana uppgifter inom service och underhåll av gränsbevakningsväsendets bevakningsanläggningar som kräver särskild kunskap i militärelektronik.

Antalet specialofficerare vid gränsbevakningsväsendet har på grund av naturlig avgång minskat fr.o.m. den 1 januari 1994. För tillfället finns det sammanlagt 57 specialofficerare, av vilka 3 är luftfarkostbefälhavare och resten, dvs. 12 militärövertekniker.

ker och 42 militärtekniker, är verksamma i uppgifter som kräver teknisk utbildning.

Sammanlagt 8 militärövertekniker och militärtekniker tjänstgör som besättning på luftfartyg eller i andra sådana flygtekniska översynsuppgifter som även i framtiden förutsätter militär tjänst. De övriga 37 militäröverteknikerna och militärteknikerna tjänstgör som maskinmästare och maskinchefer på gränsbevakningsväsendets fartyg samt som maskininspektörer, vilket också förutsätter militär tjänst.

Avsikten är däremot att man skall avstå från de 9 militära tjänsterna som militärövertekniker och militärtekniker på fastighetssidan. Det skall ske genom naturlig avgång på grund av att skötseln av uppgifterna på fastighetssidan i framtiden inte längre förutsätter militär tjänst.

Med tanke på användning, underhåll och service kräver gränsbevakningsväsendets militärelektroniska bevakningsanläggningar sådan personal som utöver teknisk utbildning även har fått specialutbildning i militärelektronik. Det allmänna utbildningssystemet ger inte sådan utbildning och därför utbildar försvarsmakten specialofficerare inom detta område antingen själv till alla delar eller genom utbildning som skaffas delvis på annat håll i Finland och delvis utomlands. Gränsbevakningsväsendets behov av specialofficerare med motsvarande kompetens kan tillgodoses endast med ett liknande utbildningssystem. Inom detta område behövs nu och troligen också i framtiden 15 specialofficerare.

Gränsbevakningsväsendets uppgifter och det faktum att behörighetsvillkoren för den militära personal som utför dessa uppgifter vad gäller det militära är enhetliga med behörighetsvillkoren för försvarsmaktens personal förutsätter att hela den militära personalen har i stora drag samma ställning även när det gäller pensionsförmåner.

För tillfället finns det ett behov av sammanlagt 80 specialofficerare. Till specialofficerare vid gränsbevakningsväsendet rekryteras personer med teknisk grundutbildning. Gränsbevakningsväsendet ger sedan antingen själv till alla delar eller med försvarsmaktens stöd specialofficersutbildning samt den specialutbildning som behövs för flygtekniska och militärelektroniska uppgifter.

Det föreslås att det uttryckligen skall *bestämmas* att *specialofficerstjänster* som omfattar sådana militära uppgifter vid gränsbe-

vakningsväsendet som kräver specialofficersutbildning skall *ha samma ställning* när det gäller pensionsrätten som specialofficerstjänsterna vid försvarsmakten.

1.6. Om förutsättningar för deltidspension

Enligt 9 d § 1 mom. 2 punkten lagen om statens pensioner krävs för erhållande av deltidspension utöver annat att förmånstagaren under en tid av sex månader omedelbart före deltidspensionens början haft oavbrutet fortgående anställning (som omfattas av statens pensionssystem) och har sammanlagt minst tre år pensionstid under fem år omedelbart före deltidspensionens början. Den kommunala rättshjälpsverksamheten förstatligades från den 1 juni 1998, varvid personalen övergick från kommunens till statens tjänst. De personer som överfördes kan uppfylla ovan nämnda krav för erhållande av deltidspension tidigast då tre år har förflutit sedan överföringen. Om överföringen har skett av orsaker som är oberoende av personerna och tjänstgöringen fortsättningsvis är densamma är det motiverat att även tidigare kommunal tjänstgöring kan beaktas när nämnda tidsfrister beräknas. Detsamma gäller för eventuella andra motsvarande situationer av förstatligande.

2. Föreslagna ändringar

Av de orsaker som anförs i avsnitt 1.4 föreslås att 5 § 6 mom. lagen om statens pensioner ändras för att de som vid gränsbevakningsväsendet tjänstgör som officerare och institutofficerare i uppgifter som förutsätter flygarexamen skall ha samma rättigheter som de officerare och institutofficerare som tjänstgör i motsvarande uppgifter vid försvarsmakten.

Enligt det nämnda momentet i dess gällande lydelse är försvarsmaktens officerare och institutofficerare berättigade att såsom pensionstid räkna sig till godo en och en halv gång den tid de innehaft en tjänst för vilken krävs flygarexamen, om de har innehaft en sådan tjänst minst fem år. Det föreslås att momentet ändras så att även de officerare och institutofficerare vid gränsbevakningsväsendet som tjänstgör som pilot på luftfartyg, för vilket krävs flygarutbildning, som pensionstid kan räkna sig till godo tjänstgöringstiden en och en halv gång, om förmånstagaren har innehaft en sådan tjänst minst fem

år.

För att förhållandena vid gränsbevakningsväsendet skall vara likadana som vid försvarsmakten och för att gränsbevakningsväsendet som arbetsgivare effektivt skall kunna konkurrera med den kommersiella luftfarten föreslås att i lagen tas in en övergångsbestämmelse enligt vilken personer som tjänstgjort i en sådan tjänst skall vara berättigade att retroaktivt räkna sig till godo den tid som de redan tjänstgjort i en sådan tjänst en och en halv gång.

Av de orsaker som anförs i avsnitt 1.5 föreslås att 8 § 4 mom.lagen om statens pensioner ändras så att även gränsbevakningsväsendets specialofficerare får samma rätt till militärpension som försvarsmaktens specialofficerare. Den föreslagna ändringen gäller i första hand sådana av gränsbevakningsväsendet anställda specialofficerare vars tjänstgöring inleddes tidigast 1999.

För att en förmånstagare, som i samband med förstatligande av en kommunal eller privat inrättning eller ett kommunalt eller privat samfund har övergått i statens tjänst, skall ha samma rätt till deltidspension från statens pensionssystem som en person som har tjänstgjort en längre tid hos staten, föreslås av ovan i punkt 1.6 avsedd anledning att kommunal eller privat anställning före förstatligandet skall beaktas då man beräknar den statliga anställningstid om sex månader och tre år som utgör förutsättning för erhållande av deltidspension.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

När statens pensionssystem reviderades var ett centralt mål vid sidan av utvecklandet av systemen att man skulle åstadkomma inbesparingar och på detta sätt trygga finansieringen av pensionerna på lång sikt. De ändringar som vidtagits vid gränsbevakningsväsendet har inneburit att tjänstgöringstiden har förlängts med fem till sju år beroende på personalgrupp. Enbart med de ändringar som tidigare har gjorts i militärpensionssystemet uppnås för gränsbevakningsväsendets del inbesparingar om ca 30 milj. mk på årsnivå när jämviktsläge efter ändringarnas verkningar nås ca 2020.

Förslaget att officerare och institutofficerare som tjänstgör som piloter på gränsbevakningsväsendets luftfartyg kan räkna sig till godo tjänstgöringstiden en och en halv gång

som pensionstid innebär en ökning av gränsbevakningsväsendets pensionsutgifter med ca 1 milj. mk per år under de kommande åren. Andringens retroaktiva verkan, enligt vilken de som redan är anställda som pensionstid kan räkna sig till godo tjänstgöringstiden en och en halv gång, orsakar dessutom en engångskostnad på uppskattningsvis 10 milj. mk, om den retroaktiva verkningen täcks omedelbart när lagen träder i kraft. Avsikten är att merkostnaderna skall täckas med de medel som beviljas för gränsbevakningsväsendets omkostnader.

Den ursprungliga avsikten var att pensionssystemet för specialofficerare skulle förenhetligas samtidigt som hela pensionssystemet reviderades, men genomförandet av ändringen sköts upp tills pensionsgrunderna för specialofficerare hade avgjorts för försvarsmaktens del. Denna separata ändring som gäller gränsbevakningsväsendet orsakar nu inga merkostnader, eftersom avgångsåldern för de specialofficerare som tjänstgör vid gränsbevakningsväsendet redan är 55 år på grund av de pensionsbestämmelser som gällde före 1992.

4. Beredningen av propositionen

Utvecklandet av pensionsförmånerna för den militära personal som tjänstgör som piloter på gränsbevakningsväsendets luftfartyg har pågått flera årtionden vid gränsbevakningsväsendet. Flyg- och militärutbildningen av officerare och institutofficerare som tjänstgör som piloter på gränsbevakningsväsendets luftfartyg, vilken inleddes 1985 och överensstämmer med Flygvapnets utbildningssystem, har skapat en enhetlig grund som ger anledning till att också förenhetliga pensionsbestämmelserna. När det gäller att överföra de officerare och institutofficerare som är piloter på gränsbevakningsväsendets luftfartyg till samma pensionssystem som redan omfattar de anställda vid försvarsmakten som tjänstgör i motsvarande uppgifter är tidpunkten nu lämplig med tanke på åldersstrukturen hos gränsbevakningsväsendets piloter, eftersom övergången till ett enhetligt pensionssystem inte medför några omedelbara pensioneringar utan de tidigare lagda pensioneringarna sprider sig på flera år, vilket är ändamålsenligt med tanke på gränsbevakningsväsendets verksamhet.

Propositionen har beretts vid finansminis-

teriet utgående från ett förslag av en av inrikesministeriet tillsatt utredningsarbetsgrupp. Arendet har behandlats i statens delegation för pensionsärenden vid ett samarbetsförfarande med organisationer som representerar de anställda.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1999.

På grund av de ändringar som gjorts i statens allmänna pensionssystem är pensionstillväxten för de specialofficerare vid gränsbevakningsväsendet som överförs till militärpensionssystemet enligt gällande bestämmelser 1,5 % per år från den 1 januari 1995 till dess att denna lag träder i kraft den

1999, dvs. fram till den tidpunkt då förmånstagaren överförs till militärpensionssystemet. För att pensionssystemet även i fråga om pensionstillväxten skall vara likadant för gränsbevakningsväsendets specialofficerare som för försvarsmaktens specialofficerare föreslås att i lagen tas in en övergångsbestämmelse enligt vilken de som överförs till militärpensionssystemet skall få räkna sig till godo militärpensionstillväxten också för 1995-1998 och för 1999 fram till den . På detta sätt undviks en mindre tillväxt i pensionen i fråga om dessa tjänster under en tid av tre år och månader.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/1966) 5 § 6 mom. och 8 § 4 mom. 2 punkten, sådana de lyder i lag 1180/1996, samt fogas till 9 d §, sådan den lyder i lagar 103/1989 och 226/1998, ett nytt 6 mom., som följer:

5 §

En innehavare av en officers- eller institutofficerstjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet som under minst fem år har innehaft en tjänst för vilken såsom behörighetsvillkor krävs flygarexamen, är berättigad att, då han pensioneras från en sådan tjänst, såsom pensionstid räkna sig till godo denna tjänstgöringstid en och en halv gång.

fyllt 55 år när anställningen upphör och om han i en sådan tjänst eller sammanlagt i en sådan tjänst och annan militär tjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet och som värvad, gränsbevakare eller sjöbevakare har intjänat en pensionstid av minst 30 år och av denna pensionstid minst sex månader inföll omedelbart innan anställningen upphörde och minst tre år under de fem senaste åren innan anställningen upphörde,

8 §

Uppnådd pensionsålder är dock inte en förutsättning för ålderspension,

2) om en tjänsteman som tjänstgör i en specialofficerstjänst, som militärpräst eller i en militär specialtjänst vid försvarsmakten eller i en specialofficerstjänst eller gränsbevakartjänst vid gränsbevakningsväsendet har

9 d §

Om en förmånstagare i samband med förstatligande har överförts från kommunal eller privat anställning till statlig anställning, beaktas den kommunala eller privata anställningen före förstatligandet när den i 1 mom. 2 punkten nämnda tidsfristen om sex månader och tre år beräknas.

Denna lag träder i kraft den 1999.

Lagen tillämpas på pensioner i fråga om vilka det pensionsfall som ligger till grund för pensionen har inträffat efter lagens ikraftträdande.

På dem som tjänstgör i de tjänster som nämns i 18 § 2 och 3 punkten förordningen

om gränsbevakningsväsendet (321/1999) och på vilka tillämpas 8 § 4 mom. 2 punkten i denna lag, tillämpas i fråga om den tid som de tjänstgjort i dessa tjänster efter 1994, bestämmelserna om pensionsbeloppet i 10 § 3 mom., om villkoren i 1 och 2 punkten i nämnda moment uppfylls.

Helsingfors den 11 juni 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Suvi-Anne Siimes

Lag

om ändring av lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/1966) 5 § 6 mom. och 8 § 4 mom. 2 punkten, sådana de lyder i lag 1180/1996, samt fogas till 9 d §, sådan den lyder i lagar 103/1989 och 226/1998, ett nyt 6 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

En innehavare av en officers- eller institutofficerstjänst vid försvarsmakten som under minst fem år har innehaft en tjänst för vilken såsom behörighetsvillkor krävs flygarexamen, är berättigad att, då han pensioneras från en sådan tjänst, såsom pensionstid räkna sig till godo denna tjänstgöringstid en och en halv gång.

En innehavare av en officers- eller institutofficerstjänst vid försvarsmakten *eller gränsbevakningsväsendet* som under minst fem år har innehaft en tjänst för vilken såsom behörighetsvillkor krävs flygarexamen, är berättigad att, då han pensioneras från en sådan tjänst, såsom pensionstid räkna sig till godo denna tjänstgöringstid en och en halv gång.

8 §

Uppnådd pensionsålder är dock inte en förutsättning för ålderspension,

2) om en tjänsteman som tjänstgör i en specialofficerstjänst, som militärpräst eller i en militär specialtjänst vid försvarsmakten eller i en gränsbevakartjänst vid gränsbevakningsväsendet har fyllt 55 år när anställningen upphör och om han i en sådan tjänst eller sammanlagt i en sådan tjänst och annan militär tjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet och som värvad, gränsbevakare eller sjöbevakare har intjänat en pensionstid av minst 30 år och av denna pensionstid minst sex månader inföll omedelbart innan anställningen upphörde och minst tre år under de fem senaste åren innan anställningen upphörde,

2) om en tjänsteman som tjänstgör i en specialofficerstjänst, som militärpräst eller i en militär specialtjänst vid försvarsmakten eller i en *specialofficerstjänst eller gränsbevakartjänst* vid gränsbevakningsväsendet har fyllt 55 år när anställningen upphör och om han i en sådan tjänst eller sammanlagt i en sådan tjänst och annan militär tjänst vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet och som värvad, gränsbevakare eller sjöbevakare har intjänat en pensionstid av minst 30 år och av denna pensionstid minst sex månader inföll omedelbart innan anställningen upphörde och minst tre år under de fem senaste åren innan anställningen upphörde,

9 d §

Om en förmånstagare i samband med förstatligande har överförs från kommunal eller privat anställning till statlig anställning, beaktas den kommunala eller privata anställ-

ningen före förstatligandet när den i 1 mom. 2 punkten nämnda tidsfristen om sex månader och tre år beräknas.

Denna lag träder i kraft den 1999.

Lagen tillämpas på pensioner i fråga om vilka det pensionsfall som ligger till grund för pensionen har inträffat efter lagens ikraftträdande.

På dem som tjänstgör i de tjänster som nämns i 18 § 2 och 3 punkten förordningen om gränsbevakningsväsendet (321/1999) och på vilka tillämpas 8 § 4 mom. 2 punkten i denna lag, tillämpas i fråga om den tid som de tjänstgjort i dessa tjänster efter 1994, bestämmelserna om pensionsbeloppet i 10 § 3 mom., om villkoren i 1 och 2 punkten i nämnda moment uppfylls.